

STIFTELSEN för
STRATEGISK FORSKNING

2018-05-17
UKÄ Reg Nr 111-331-17
SFF Dnr zA18.0046

UKÄ
Box 7703
103 95 Stockholm

Yttrande avseende Rapport UKÄ 2018:2 ”Kvalitetssäkring av forskning”

Stiftelsen för Strategisk Forskning anser att rapporten med sina förslag **träffar** regeringens uppdrag om kvalitetssäkring avseende kontroll av kvalitetsutveckling vid universitet och högskolor, men **missar** helt avseende momentet kontroll av resultat. Vi vänder oss bestämt mot rapportens slutsats (Sammanfattning, sid 36) att ”Forskningens kvalitetssäkring, snarare än forskningens kvalitet *per se* ska utgöra fokus i de kommande granskningarna.”

Det saknas koppling i rapporten till hur kvaliteten för svensk forskning ska mätas i konkreta, direkta och jämförbara termer. Utan detta kommer vi inte att få svar på frågan om svensk forskning är konkurrenskraftig i någon internationell jämförelse. Statens styrning av lärosätena riskerar bli mindre ändamålsenlig.

Regeringens syfte med denna och tidigare ansatser för att höja kvalitén i forskning är god, men förs inte framåt av UKÄ-rapporten. Vår uppfattning är att *Rapporten: ”Research quality in Sweden – VR: FOKUS”, U2014/07505/F*, erbjuder förslag till verkliga lösningar på uppgiften. Det väsentliga är vad regeringen faktiskt vill att lärosätena ska åstadkomma och med lämpliga kriterier eller indikatorer samt med faktisk återkoppling och styrmedel får detta till stånd.

SSF föreslår i enlighet med sitt yttrande till FOKUS-rapporten¹ att en modell som kombinerar indikatorer och peer-review granskning av forskningsresultat införs. SSF:s förslag innebär en förenkling av granskningsförfarandet utifrån vår uppfattning att peer-review (jfr Research Excellence Framework, REF, och likande exerciser) är alltför resurskrävande, speciellt om de kombineras med lärosätenas självvärderingar. UKÄ ger visst stöd för denna uppfattning (sid 54) när de menar att kvantitativa indikatorer bör utgöra underlag och att dessa bör bygga på befintlig statistik. Forskningens kvalitet bör dock bedömas av den myndighet som har kompetensmässiga förutsättningar för detta.

¹ SSF Dnr: zA15.0084

Vidare invänder SSF mot UKÄ:s bedömning (sid 42) att "...forskningens kvalitetssäkring lämpligast inkluderas i det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning..."; eftersom forskning, utbildning och tredje uppgiften följer vardera olika logik, så tarvas olika system för att utvärdera dem.

SSF ser det som oroande det som UKÄ anför (sid 45):

” Avseende komponenten tematiska utvärderingar gör UKÄ bedömningen att delar av forskningens kvalitetssäkring kan inkluderas. Vilka delar som är lämpliga att granska inom denna komponent bör dock utredas och metoden för den tematiska utvärderingen bör avpassas utvärderingens innehåll och *syfte*. ”

Denna utgångspunkt för uppdraget innebär en oacceptabel tidsfördröjning, vilket för oss tillbaka till nyttan med att snarast införa en variant av FOKUS. Ämnet att säkra svensk forskningskvalitet är angeläget; det har redan utretts och bör inte skjutas ytterligare på framtiden.

Rapporten skulle vinna på att tidigare och tydligare lyfta fram sitt syfte. SSF menar att det naturligt bör vara att Sverige ska nå en världsledande position inom varje forskningsområde. Detta korresponderar med vad UKÄ anger för lärosätenas kvalitetsansvar för forskning (sid 47/48) att det kan handla om att belöna framgångsrika forskningsmiljöer, stötta strategiska områden eller att omorganisera eller lägga ner dysfunktionella forskningsmiljöer.

Slutligen har SSF frågetecken för att föreslagna bedömargrupper (sid 55) ska sättas samman efter nomineringsförfarande med representativitet och förhålla sig till den svenska utbildnings- och forskningskontexten. Risken med detta är ett inifrånperspektiv och ett bestående av en struktur som inte kan anses leverera fullt ut.

Övrigt:

UKÄ har inte fört samtal med SSF eller någon annan av staten oberoende forskningsfinansiär.

Beslutande
Lars Hultman
VD

Föredragande
Joakim Amorim
Programchef